

ANTEP HADİSESİ

Mehmet Akif DUMAN

Yıllardır bu berbere geliyor olmalılar. Ben içeri girince şaşkın şaşkın baktılar yüzüme. Duvardaki fayansların beyazlığından yerdeki ıslak tahtaların çizgi çizgi siyahlığına geçip, boyası kavlamış deri koltuğu aşarak aynanın önüne dizili sabunların, fırçaların, jiletlerin ve kolonyaların arasında kaybolmak azmi ile kaldırdığım kafam, gayriihtiyari kendi gövde-me döndü. Küçükük dükkân. İki sandalye, biri boş... Tek berber çalışıyor. Yarısı kullanılmış sabun elinde. Ucu açık ustura öylece sakın, körelmiş gibi yumuşak. Sararmış bereket duasının hizasında bekleyen dört müşteri hâlâ yüzüme bakıyorlar. En uca kıvrıldım:

“Selamünaleyküm...”

Tek tek mukabele ettiler. Az sonra “Merhaba.” dedi yaşlı bir adam. Ne güzel bir âdettir selamlaşmayı böylece uzatmak, böylece mevcudiyeti bilinir kılmak ve tabana dizili ayakkabıların içinde daha sıcak gövdeler bitmesine vesile olmak.

Birkaç günlük olduğu belli gazeteyi alıp çevirmeye başladım sayfaları. Herkes sessiz, sakın, radyo dahi kapalı. Berberin sorularının her birine eklenen “sayın” hitabının aşikâr ettiği üzere hâlihazırda tıraş olan beyefendi kaymakam imiş. Belki bu yüzden laf lafı açmıyor. Berber o ne derse “evet efendim”, “hay hay”, “gayet tabii” gibi kısa ve içi yarı dolu cümlelerle karşılık veriyordu.

Mağrur bakışlar, çukur bir çene, kısa boya bodur bacaklar yok bu adamda. Bayağı sıradan bir insan, tüm uzuvları ile vatandaşlık hükmüne sahip yumulmuş koltuğa, gözlerini kısıyor. Üzülüm onun için. Böyle olursa çok sürmez, alırlar onu görevden. Bana bakıyor:

“Buralı değilsiniz sanırım.”

Cümlesinin bittiğine emin olduktan sonra cevap verdim: “Değilim...”

Böyle bırakmak olmazdı. Devletin bulunduğu çevredeki en yüksek idari makamı izahat bekler. Ne yalan uydursam diye düşündüm. Dökülürdü sözcükler ağızımdan:

“Yeni kitabım için araştırma yapıyorum.”

Durdu makas sesi. Gazete hışırtısı kesildi. Tel tel uçan kıl taneleri bir yerlerde sabitlendi. Dondu sanki herkes. Musluk bile su akıtmayı bıraktı. Havluyu gevşetti kaymakam:

“Neden kimse geleceğinizi haber vermedi? Hay Allah... Kusurumuza bakmayın...”

Bu sefer bitmesini bekleyemedim cümlemin: “Esağfurullah...”

Bir cümle suretinde ağızımdan dökülen haltın kısa bir iki soru ile uzayıp kitabın muhtevası üzerine büküleceğini düşündüm fakat öyle olmadı. Çabucak bir telefon etti Kaymakam Bey. “Tamam, geliyoruz.” ile biten cümlemin ardından ayağa fırladı. Sıradaki dört kişinin sakal saç durumuna bakarak bana sıranın ne zaman geleceğini düşünürken koluma girdi.

“Hadi gidelim üstat. Evvela bir karnımızı doyuralım. Sonra devam edersiniz.”

İtiraz edecek oldum. En azından suistimal ve aldatma kelimeleri gözümün önündeki berber makası kadar keskin olmadan, ustura gibi incelmeden bitirmeli idim bu meseleyi.

“İnanın gerek yok Kaymakam Bey. Tıraş olup gideceğim. Yolum uzun.”

Daha sıkı kavradı devlet ve belediye kolumu. İkram geri çevrilmez, der gibi çatıldı kaşları. Nasıl oldu ise dışarıda bulduk kendimizi.

“Hayatta bırakmam. Hiç değilse bir beyran çorbası içelim.”

Sabah sabah çorba içmek âdetim değildi. Hatta uzun zamandır tost namı verilen vasıfsız yiyecek nevinden başka bir şey ile başlamamıştım güne. Çaresiz kabul ettim. Fazla yürümedik. İçerisi bir esnaf lokantasından hâllice fakat nasıl da kalabalık. Tahta sandalyelerin ilerisinde bir masa ayırmışlar bizim için. Hoş beşten sonra sıcak ekmek, su ve limon geldi masaya. Kalaylı zeminde kaynamayı sürdüren tabağın içinde pirinç ve et parçaları görür gibi oldum. Yüzeydeki yağ tabakası içinde biber zerrelere kendi kimyasını henüz bulamamış olarak dönmekteler.

“Bu çok zahmetli bir yemektir beyefendi. Eti takriben on iki saat pişer.”

Araya girdi şişmanca bir adam kravatını gevşeterek:

“Heç unutmam. Eskere gidince nasıl özlediydim bunu. Burnumda tüt-tiydi, he vallah!”

Lavaş ekmeğini böldüm tam bir misafir edası ile. Hâlâ kimsin, necisin sorularının olası cevaplarını tartıyordum kafamda. Burnuma takılan baha-ratlı koku, bir anda çocukluğuma götürdü beni. Sapanlar, yeşil erik toplamak için çıkılan ağaçlar, ‘tos tos’ hitabı ile kızdırılan kurbanlıklar, çiğdem toplama için ikindiye kadar dağ tepe gezmeler ve nihayet kışın eski su deposundan aşağı leğenlerle kaymalar, birbiri ardına toplandı burnuma. Hapşırarak oldum, tahta sandalyeler gerindi benim yerime. Bir kaşık aldım çorbadan. Kapattım gözlerimi. Nedense dilimin her bir köşesinde birer çiçek çıkmış, büyük bir atlas yorganla kaplı vadide yağmur duasına çıkmış bir düzine yalın ayaklı genç kadının çimen kokuları ile güneşe fisıldamaları canlandı zihnimde.

“Saçmalığa bak...”

Bir anda durdu çatal bıçak sesleri. O zaman fark ettim birkaç masa uç uca eklenmiş, en az on kişi bana bakıyor. Gülümsedim:

“Bu çorba ise biz bu vakte kadar ne içmişiz acaba?”

Kahkahalar, sarımsak, pul biber havada uçtu. Çorba biter bitmez ciğerciye gittik. Çorba bile doyurmuştu karnımı fakat yine o ısrar, koldan tutup çekmeler ve insanın itirazını imkânsız kılan samimiyet ile küçük bir dükkân önünde bulduk kendimizi. Koca leğende limonlar, tepelemesine nane, domates, soğan, kırmızı ve yeşil biberler. Bol kekikli ve biberli dürüm mü kendi elleri ile hazırladı kaymakam. Az sonra mal müdürü katıldı bize. Beni kısaca taktim ettiklerinde uyanır gibi oldum uykudan. Daha dürümün yarısında iken uzaktan bizi gülümseyerek izleyen bir çocuğa takıldı gözüm. Haini, sahtekârı, soytarıyı kraliyet ailesinden kimse anlamaz da böylesi bir densiz böylesi bir gözü kara işfa ediverirdi. Kaymakam ayrıntı yarılaysınca girdim araya:

“Efendim, cidden çok teşekkürler fakat bu kadarı kâfi, ben daha fazla yiyemeyeceğim.”

Şişman adam girdi yine araya. Kravatı göbeğine düşmüş nerede ise:

“Hele bir tatlı yiyek. Katmere hadin, gahın!”

Bir medeniyeti, asırlarca kültürü ve sanatı ile belli bir noktaya gelmiş bir şehir devletini istila etmek ve oranın kimliğini teşkil eden ne var ne yoksa silip süpürmek azmi ile kalktı kalabalık. Katmerciyi işgal etmek için birer delik gevşetildi kemerlerden. Katmerden bir lokma yahut da bir baklava ile bu

rüyayı noktalar, ardından uyanıp yüzümü yıklarım diye düşünüyordum fakat az evvel sırttan çocuğun heyulası gidişatın beklediğim gibi olmayacağını da mırıldanır gibi idi.

“Evet efendim, nasıl buldunuz ilçemizi. Evvel Allah Antep’te ne varsa bizde de vardır. Hatta bazı yemeklerde valilik namzet olarak bizi işaret eder.”

Derin birkaç nefes alıp gülümsedim:

“Muazzam efendim. Ben hayatım boyunca...”

Kahkaha patlattı mal müdürü. Harfler, kelimeler birbirine girdi zihnimde. Koluma girip bir iki kez beni sarstı kısa bıyıklar:

“Hele dur bahalım müellif efendi. Daha ne yidin ki!”

Biraz daha ısrar ettiler; biraz daha kahkaha, biraz daha isot ve biraz daha şalgamla devam ettik yolumuza.

Katmerci de diğerleri gibi küçük bir dükkandı fakat artık tahta sandalye, eski masa ve lalettayın edevatlar beni aldatamaz. Bunların her biri bir gizlenme aracı, birer şaşırtma vesilesi ve az sonra masaya gelen insanüstü lezzet vesilesi ile Yaratıcı’ya ulaşmaktaki masivanın peşinen geri çekilmesinden ibaretti.

Katmer, yeşil yeşil dışarı taşan fıstıklar ve kaymak ile olası bir infilakın habercisi gibi göründü gözüme fakat hafif ile ağır, sessiz ile gürültülü, uyku ile uyanıklık, pembe bir rüya ile dibe düşmeli bir kâbus arasında ne var ne yoksa iç içe geçiren bir tat aldım. En nihayetinde mutluluk ve sükûnet ile attım son lokmayı ağzıma.

Aklımın ucundan geçen şeyi genç bir adam dile getirdi. Belediyenin memurlarından olması muhtemel bu zayıf adam “menengiç kahvesi” derken dişleri daha bir uzadı, daha bir büküldü saçları, havanın arabesk kokan tavrına bir anda uyuverdi. Kahvenin sert, şekersiz, kaynar ve köpüklü elleri bir anda midemdekileri bastırıverdi. Garip bir zindelik çıktı sırtıma.

Birisi “şöbiyet” diye fısıldadı. Küçük tabureler üzerinde, büyük ince belli bardaklarda tatlının varacağı son noktaya nasıl çentik atılacağını izledik. Muhtemelen bu tatlının imal edildiği yer, bizim yaşadığımız dünyaya ait değildi. Sanki bu tatlıyı yapan ustalar, az sonra ömürlerini tamamlayıp bu sırrı kendileri ile birlikte götüreceklermiş gibi korku, telaş ve mutlaka zarafet ile böldük şöbiyetleri.

Bir ara başımın döndüğünü hissettim. Dipteki kanepeyi kestirdim gözüme; sohbet edenlerin gürültüsü, kahkahası arasında fark edilmem, tuvalete gidiyormuş gibi sıvışırım diye düşündüm.

“Bi şey mi istiisen abey?”

Gülümsedim, “su” deyiverdim çöle henüz düşmüş bir beyzade acizliği ile. Kanepeye çöktüm. Kapattım gözlerimi. Farzımuhal cennette iş taksimi yapılacak olsa mutfağın idaresi ve işletilmesi katiyen Antepililere verilmeli. Masaya düşüverdi bir bardak su, yavaşça bir yudum aldım. Az sonra sarsıldı koltuk, çöktü, ikiye üçe bölündü. Şişman adam oturmuş yanıma:

“Hele hoca, zafiyet geçirisen herhâl. Betin benzin atmış ya da ilk defa adam kimin yimek geçti bu bogazdan. Ha ha ha!”

Kahkahalar uzadı. Yine de ağızımdaki ferah tadı bozamadı:

“Öyle. Hayatımda böyle yemekler yemedim gerçekten ama çok geldi, biraz soluklanmam lazım.”

Mal müdürü geldi sonra, zayıf memur ve diğerleri. Nereden, nasıl bittiği belli olmayan bir çocuk peyda oldu. Bu, dürüm yerken bizi uzaktan izleyen çocuk. Elinde kendinden büyük bir saz. Birden her taraf nota ile, yanık olan ne var ne yoksa onunla dolmaya başladı. “Ölesin...” diye çınladı cam çanak. Haşıl türküsü bitmeden kapandı gözlerim. El çırpımlar, gaipten gelen sıra gecesi ruhları ve çiğ köfte kokusu eşliğinde karıncalandı ayaklarım. “Aman bir ay doğmuş, ilk akşamdan gecedem!”

Rüyamda uçan bir halı üzerinde berber ve kaymakam ile idik. Berber azami gayretle kaymakamın saçını kesmek istedikçe halı bükülüyor, bir aşağı bir yukarı seğirttikçe yaşlı ustanın parmakları birbirine dolaşıyordu. Aşağı bakacak oldum “Ölesin ölesin ölesin usta! Ölmeden mezara giresin usta!” diye bağırıldı elinde katmerlerle koşan bir çocuk. Az ileride içi tepelemesine kebab dolu bir kamyon gördüm. Üstünde “Ali Nazik Taşımacılık” yazıyordu. Bir ara ben de dengemi yitirdim. Kaymakam, berber ve ben tepelemesine bir ayran kuyusuna düştük. Nefesim kesildi. Ayran ekşi, tuzlu, boğuluyorum. Uyanıverdim.

“Vallah eyi uyumuşsen hoca! Dohanmadıh biz de yorgundur deyi.”

Şişman adamdan başka kimse yok, herkes gitmiş. Bir anda bozulmuş büyü.

“Evet... Ağır geldi yemekler. Bana da müsaade. Gideyim artık.”

Yine yapıştı koluma. “Bahçalarda mormeni” dedi sanki birileri gaipten.

“Katiyan olmaz. Kayimaham bey keser beni yohsa. Bir yere bırakma dedi. Eyici uyusun, dinlensin, daha ahsam yemeği yiyecaz.”

Belki kaçsam koşsam suçluyum diye bağırırsam daha az utandırmış olurum kendimi. Saate baktım göz ucu ile. Dört saate yakın uyumuşum, olacak iş değil. Telefonuma baktım, kimse aramamış daha.

Bir araba geldi siyah, üzerinde “resmî hizmete mahsustur” yazıyor. Utanma denen duygu, yere düşüp kılı pisliği anında içine çeken bir ciklet gibi ayağımın altına yapıştı da nereye gidersem aksatacak adımlarımı fakat tek tesellim kaç numara pabuç giydiğimi bilmemeleri idi. Hem akşam yemeğinden de ötesi olamazdı ya. Yavaşça doğrudum. Tekrar ettim içimden. Kimse ismimi sormadı; ne yazdığımı, neler yayımlattığımı da sormadılar. Mantıklı bir gerekçe ararken olana bitene, rahmetli babamın dudakları бүkүldü. Babam, “tipine bakan da adam sanır seni” derdi.

Lokanta uzak değil. İçerideki kalabalık daha da artmış; daha fazla takım elbiseli, daha fazla iştahlı bakış dizilmiş yan yana. Beni uzun uzun taktim etti kaymakam. İlçenin tanıtımı için katkısı olacak birkaç sözcük ile bağlantı kurmaktan ziyade tüm vilayetin, hatta bölgenin kaderi parmaklarımın ucunda imiş gibi davrandılar. Artık araya girip hakikati izah edecek raddeyi çoktan geçmiştim. Ölümü kesinleşen bir hasta gibi son zamanlarımı iyi değerlendirmek, rolümü oynamak telaşı ile çöktüm masanın ucuna.

Kadim zamanların en maharetli büyücüsü parmağını çıtlattı da yerden garsonlar bitip masayı donatıverdiler. Hemen önümüzdeki çorbanın adı ‘le-biye’ imiş. Ben şaşkın şaşkın tabakları ve nimetlerin beyaz porselenler üzerindeki taksimini inceledikçe araya girip izahat verdi şişman müdür. Muhammara, yavurdağı salatası, pastırmalı humus, çiğ köfte, zeytin piyazı, lahmacun, yuvarlama, ekşili köfte, içli köfte, firik pilavı, şekerli pide gayet ince bir matematik hesabı ile masa üstüne taksim edilmişti. Ayranın yanındaki haytalya ise akıbetimi işaret edercesine kırmızı kırmızı parlıyordu.

“Hemen çorbayı içesen hoca. Sogutma. Daha Yeni Dünya kebabı, Ali Nazih var. Küşleme var..”

Çorbayı içtim ağır ağır. Garson kızlardan biri -daha evvel tembihlenmiş olacak- boş tabağı alıp yerine koyduğuna masadakilerden azar azar serpiştirdi. Şu hâlde acı, tatlı, ekşi, daha acı, ekşi, acı, şekerli, acı, mayhoş, tuzlu, tatlı, tuzlu arasında bunalan beş duyu organımın idaresini damağıma bırakmak üzere sık sık kapattım gözlerimi.

Üstümüzdeki tavanın açılıp gökten melaiyelerin inmesi, ellerindeki keselerden çıkardıkları yiyecekleri başları üstünde sallayarak etrafımızda tavaf etmeleri ve yumuşak, sıcak, parlak zerreler üstüne binip dairelerini daha da genişletmeleri hayali çiğ köfteden bir lokma alana kadar sürdü. Ardından

bir cehennem tablosu, kavrulan közler içinde bağdaş kurup oturmuş ayran kazanları geldi gözümün önüne.

“Rengin attı yine hoca, eyi mısan?”

Kafamı salladım. Gülümsedim tasdik için. Az sonra kebablar gelecek ve ısrar ile, alınganlık ile ama mutlaka muhabbet ile tabağımı dolduracaklarını bildiğim için kemerden bir delik atma fırsatı kollamaya başladım. Kaymakam Bey lokanta ile yol arasındaki bir mesele için mekân sahibi ile konuşurken attım elimi belime. Garson kız yine bitti tepemde. Tabağın yerini yoğurtlu patlıcan üstüne et aldı.

“Ali Nazih bu işte hoca. Affiyet olsun.”

Sandalyeyi düzeltir gibi yaptım. Kemerini gevşetmemiştim. Hem tuvalete gitmek de abes olurdu şimdi. Çatal yahut bıçak düşürme numarası ile eğilsem tekrar doğrulamadan mide fesadını tetikleme ihtimalim vardı. Buradan sağ çıkarsam yapacağım tek şey, sırt üstü yatıp bu sofranın miladi kıymetini ağır ağır sindirmek olacak.

Beklediğim fırsat bu sefer tatlı meselesi hakkında konuşurlarken çıktı. Cevizli kadayıf üstüne mal müdürü ile emekli komiser küçük bir tartışmaya girdiler. Ardından eşraftan birisi burma kadayıf ile alakayı kurdu. Fıstıklı kadayıf hakkındaki önerisi ile şişman müdür de o tarafa seğirtince besmeleyi çekip asıldım kemere. Hay hak! Ayaklarıma kan gitmesi, gözlerimin ferah ferah bakması, hülâsaten yeniden doğmak bir mucize olarak kemerin üstündeki bir delik suretinde zuhur etmişti.

“Ölesin ölesin ölesin usta! Ölmeden mezara giresin usta!” dedi yine biri gaipten. Telefonum çaldı. Müsaade isteyip kalktım masadan. Tamirci. Arabayı yapmış. Ertesi sabah arabayı uğrayıp alacağım. Ankara’ya kadar daha çok yolum var, orada kestiririm artık saçlarımı da.

Kahkahalar, samimiyetle bükülen kaşlar ve sıvazlanan omuzlar içinde büküle büküle yepyeni bir tatlının muhtevasını teşkile muvaffak olan iyi kalpli kalabalığa baktım son kez. Az sonra otele gideceğim. Sabah olunca bir varmış, bir yokmuş olacak her şey. O zaman ister istemez hayıflandım. Keşke yazma kabiliyetim olsa da ucundan kıyısından anlatsa idim bu günü. Keşke “Yıllardır bu berbere geliyor olmalılar.” diye başlasam yemeklerden bahsetsem uzun uzun. Yeni bir keşke çekmeden seslendi şişman müdür:

“De haydi hoca. Daha gadayaf yiyecaz!”